

Redescobrint Perucho

Joan M. MONJO

La veritat és que la dictadura no era justament un terreny propici per a conrear la literatura del somni, de l'humor, del refinament i de la màgia. S'entén. Perucho feia aquesta mena de llibres. Per això la seua obra, durant el passat règim, fou desconeguda i a certs nivells bandejada.

Les més diverses circumstàncies han fet que, darrerament, la literatura anomenada *social* haja caigut en un cert desinterès, i que, d'altra banda, altres tipus d'art més interioritzats i més imaginatius i màgics apareguen com a més d'acord amb aquests temps que corren.

Potser aquests fets determinen el present —diguem-ho així— reviscolament del corpus peruchí. Perquè, la veritat és que en aquests darrers anys assistim a la recuperació d'una important obra: la de Joan Perucho.

Fins i tot, l'editorial valenciana Tres i Quatre s'afegeix a aquest *redescobrimnt*. Entre les seues darreres novetats, trobem *Carnet d'un diletant*. Es tracta, en definitiva, d'un llibre que perfectament cau dins dels cànons de l'obra peruchiana.

Conjunt de pàgines, de *proses* —per dir-ho d'alguna manera—, les quals participen alhora de cert sabor a prosa, en el sentit més estricte del terme, de cert sabor a article periòdic, tot barrejat amb algunes gotes de narració i

certs elements erudits... En definitiva, es tracta d'un de tants llibres de *textos* de Joan Perucho, on podem llegir unes pàgines que es situen en la cruïlla de certs gèneres. Això sí, però sempre serveixen aquell triangle de característiques peruchianes: cultura, humor, màgia.

Carnet d'un diletant és una obra estructurada en dues parts: «Fets i criteris» i «Evocacions i lectures».

En la primera trobem des d'un petit museu de monstres marins fins a unes cartes escrites des d'Alemanya, passant per unes interessants notes sobre una visita a Picasso. En la segona, fa referència, per exemple, a J. V. Foix, a les memòries de G. Díaz-Plaja, als versos de Tomàs Garcès i a l'obra de Porcel. Entre d'altres coses.

Carnet es tracta d'un altre llibre que ens deixa encara més clares —si pot ser— les bones maneres de fer de Joan Perucho.

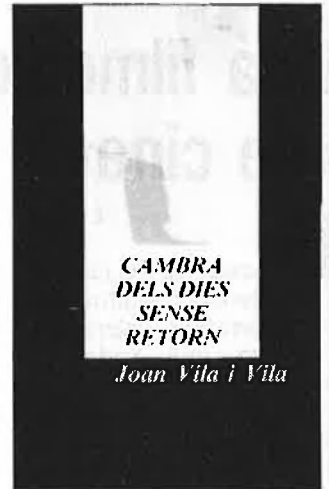
Raons d'una destrossa

Marc GRANELL

En 1934, Max Horkheimer escrivia: «Si tothom reconegués realment que la perpetuació de l'explotació, que beneficia tan sols una petita part dels homes, és la font de la misèria social actual, si tot lector de diaris fos conscient, davant les notícies de guerres, de crims judicials, de misèria, de desgràcia i mort, que el manteniment de l'ordre social actual és la causa de tots aquests mals, si aquesta mena de trivialitats, que no entenen ni tan sols la gent amb una experiència del món de tipus mitjà, i no diguem ja els nostres intel·lectuals, per l'acció de l'aparat d'estupidització de la societat, que funciona de manera tan brillant i escaient, si tot això arribés a l'enteniment fins i tot dels últims guardians d'aquest ordre, aleshores, la humanitat podria defugir un futur tenebrós.»

La història que Joan Vila i Vila ens narra en la seua novel·la *Cambra dels dies sense retorn*, recentment editada per Edicions de la Federació d'Entitats Culturals del País Valencià, en la col·lecció «Papers Erosius», partint d'uns personatges i d'una època molt concretes —la família d'un periodista i escriptor de mitjana edat en la València dels anys de la transició—, esdevé un fresc on cada figura, cada gest, convergeix en una intel·ligent reflexió de les causes que ens duen la vida a un impotent sanglot sense esperança.

A través d'una estructura circular i un desenvolupament

narratiu coherent i just, que manté l'atenció del lector amb un perfecte ritme en la presentació de les situacions que actuen sobre la vida del protagonista, Carles Dolç, i el duen a la comprensió d'un món davant el qual l'única resposta lúcida és el suïcidi, Joan Vila dibuixa el nostre perfil que lluita (¿lluita?) per sobreviure i que no fa sinó reproduir la seua mort.

La funció que juga en la novel·la la reproducció detallada de les notícies de premsa (la història transcorre entre 1976 i 1981) és la de transcendir el caràcter més o menys melodramàtic en què podia haver caigut la narració d'una vida que es va destrossant a poc a poc i la d'assenyalar-ne les raons, la font última d'aquesta destrossa. I, com deia Horkheimer, només entenen profundament aquestes raons podrem evitar-la. Obrir escaletes, com fa Vila en *Cambra dels dies sense retorn*, en aquest poderós aparat d'estupidització que ens atenalla, és un camí